

Colegiul Tehnic „Transilvania”, Baia Mare
Prof. Milica Boloș
Limba și literatura română

PROIECT DIDACTIC

Clasa: a IX-a B

Obiectul: Limba și literatura română

Subiectul: Greșeli de exprimare (confuzia paronimică, pleonasmul, cacofonia)

Tipul lecției: fixare a cunoștințelor

Scopul: Dezvoltarea capacității de utilizare corectă și adecvată a limbii române în receptarea și producerea mesajelor în diferite situații de comunicare.

Valori și atitudini:

- ✚ Stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate;
- ✚ Cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare și a încrederii în propriile abilități de comunicare;
- ✚ Cultivarea unei atitudini pozitive față de limba maternă și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural.

Competențe generale:

- ✚ Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
- ✚ Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare.

Competențe specifice:

- ✚ Utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diverse situații de comunicare;
- ✚ Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte;
- ✚ Identificarea elementelor specifice din structura unor tipuri textuale studiate;
- ✚ Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptate.

Obiective operaționale:

⇒ *Cognitive:* la sfârșitul lecției, elevii vor fi capabili:

- ✚ să identifice corect greșelile de exprimare;
- ✚ să definească tipurile de greșeli;
- ✚ să cunoască sensurile diferitelor cuvinte;
- ✚ să corecteze greșelile întâlnite;
- ✚ să explice nuanțat modalitatea de evitare a diferitelor greșeli de exprimare;

⇒ *Afective:*

- ✚ să dovedească receptivitate față de propunerea făcută prin acest demers didactic;
- ✚ să fie dispuși să integreze noile cunoștințe în sistemul propriu de valori estetice;
- ✚ să-și dezvolte capacitatea de a se exprima corect și nuanțat în diverse situații de comunicare.

Strategia didactică:

Metode și procedee: conversația euristică, problematizarea, explicația, exercițiul, algoritmizarea, lucrul în echipă, joc de rol;

Mijloace de învățământ: calculatorul și videoproiectorul, fișe de lucru, tabla, coli de flipchart, caietele elevilor.

Forme de organizare a învățării: frontal, pe grupe.

Resurse:

Umane: clasa a IX-a B

Materiale: calculator și videoproiector, marker, foi flipchart, tabla.

Spațiale: sala de clasă

Bibliografice:

- ✚ **pentru elevi:** Manualul de clasa a IX-a, Dicționar de paronime, Dicționar de pleonasmе.
- ✚ **pentru profesor:** Alina Pamfil, *Limba și literatura română. Structuri didactice deschise*, Ed. Paralela 45, Cluj-Napoca, 2003; Vistrian Goia și Ion Drăgătoiu, *Metodica predării limbii și literaturii române*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1995; Gabriela Cojocăreanu, Alina Vâlceanu, *Didactica specialității – Limba și literatura română – liceu*, Ed. Arves, 2007; Nicolae Felecan, *Probleme de exprimare corectă*, Editura Vox, București, 2006; Ileana Căprioară, *Dicționar de pleonasmе*, Editura C.N.I. Coresi, 2001; Nicolae Felecan, *Dicționar de paronime*, ediția a III-a, Editura Vox, București, 2004.

SCENARIUL DIDACTIC

I. Moment organizatoric: notarea absențelor, stabilirea cadrului afectiv necesar desfășurării orei.

II. Verificarea temei: relatarea unor întâmplări hazlii create de confuzia paronimică.

III. Captarea și orientarea atenției: prezentarea unui colaj de imagini cu greșeli de exprimare întâlnite în televiziune.

După cum ați observat, greșelile de exprimare pot fi întâlnite în diverse situații, însă în cadrul televiziunii ele par mult mai grave deoarece oamenii care apar la televizor constituie

modele pentru cei care îi privesc. Pe lângă bâlbele inerente, ați observat și alte greșeli de exprimare? Puteți să le numiți?

IV. Prezentarea subiectului și a obiectivelor: Titlul lecției de azi este: Greșeli de exprimare. Azi vom identifica diferitele tipuri de greșeli, vom exersa modalitățile de evitare a acestora, pentru a ne putea exprima corect și nuanțat în orice situație de comunicare ne-am afla.

V. Reactualizarea cunoștințelor-ancoră: Elevii vor numi tipurile de greșeli discutate în perioada anterioară și vor defini corect în ce constă fiecare dintre acestea. Vor da exemple concludente pe care profesorul le va nota pe tablă și vor indica modalitățile de evitare ale acestora.

VI. Dirijarea învățării: Elevii sunt împărțiți în trei grupe, fiecare având de rezolvat o fișă cu cerințe corespunzătoare fiecărei greșeli discutate. Ei vor lucra pe coli de flipchart pentru a putea prezenta colegilor rezultatul muncii lor. (**Anexa 1**)

Grupa I va sublinia pleonasmul din propozițiile de pe fișă, va corecta enunțurile și va explica modalitatea de evitare a acestei greșeli.

Grupa a II-a va sublinia cacofoniile din propozițiile de pe fișă, va corecta enunțurile și va explica modalitatea de evitare a acestei greșeli.

Grupa a III-a va sublinia paronimul utilizat greșit în propozițiile de pe fișă, va corecta enunțurile prin înlocuirea termenilor și va explica sensul celor două cuvinte.

Se verifică activitatea fiecărei grupe, colegii notând în caiete formele corecte ale enunțurilor.

VI. Asigurarea conexiunii inverse (feedback-ul): profesorul propune elevilor un joc de rol: realizarea unei emisiuni TV care are ca temă problema greșelilor de exprimare din societatea modernă, iar în cadrul emisiunii se realizează un interviu în clasa a IX-a B. Se distribuie rolurile: un prezentator TV, un reporter și un cameraman, ceilalți elevi constituind persoanele intervievate. Vor fi adresate întrebări prin care se verifică identificarea corectă a greșelilor și explicarea formei corecte a diferitelor enunțuri. (**Anexa 2**)

VII. Notarea elevilor: sunt apreciați și notați elevii care s-au implicat activ în cadrul lecției.

VIII. Asigurarea retenției și transferului (tema pentru acasă): Exercițiile din manual de la pag. 167 (a-e)

Fișă de lucru

Grupa I Pleonasmul

1. Scrieți pe coala de flipchart enunțurile de mai jos și subliniați greșelile:
 - a) *Ei au colaborat împreună și la această lucrare.*
 - b) *Nu trebuie să facem prea mult abuz de mâncare.*
 - c) *Avionul de la Paris a aterizat pe pământ la București.*
 - d) *Din locul acela, drumul s-a bifurcat în două.*
 - e) *Starea lui s-a agravat mai rău.*
2. Corectați enunțurile și explicați colegilor cum ați procedat.

Fișă de lucru

Grupa a II-a Cacofonia

1. Scrieți pe coala de flipchart enunțurile de mai jos și subliniați greșelile:
 - a) *Mi s-a comunicat că comisia a fost alcătuită.*
 - b) *S-au întâlnit deoarece cei de acolo i-au chemat.*
 - c) *A vrut să pornească când au sosit prietenii lui.*
 - d) *Ieri am mers la Laura.*
 - e) *Ai uitat că când erai copil aveai multe jucării.*
2. Corectați enunțurile și explicați colegilor cum ați procedat.

Fișă de lucru

Grupa a III-a Confuzia paronimică

1. Scrieți pe coala de flipchart enunțurile de mai jos și subliniați greșelile:
 - a) *Andrei mi-a făcut un complement.*
 - b) *Pentru a mă putea angaja, am dat un examen orar.*
 - c) *Colegul meu are o părere aversă.*
 - d) *Vecinii mei au adaptat un copil.*
 - e) *Am rezolvat prefect testul.*

3. Corecțați enunțurile și explicați colegilor sensul paronimelor.

Lista întrebărilor

1. Puteți să-mi spuneți dacă este corectă exprimarea: ***Încă caut un partener?***
2. Ce este greșit în enunțul: ***A făcut o gafă din greșeală?***
3. Cum este corect:
M-am împiedicat în treaptă sau
M-am împiedicat în dreaptă?
Puteți să-mi dați un exemplu cu cel de-al doilea termen?
4. Este corect să spunem: ***A preferat mai bine să plece?*** Cum este corect?
5. Ce nu este corect în enunțul: ***Azi facem ora de chimie la laborator?***
Atunci, care ar fi enunțul corect?
6. De ce nu este corect: ***Constructorii folosesc mult mortal?*** Care este forma corectă?
7. Vi se pare corectă formularea: ***Bine v-am regăsit din nou?*** De ce?
8. De ce nu este corect: ***Vezi că cazii?*** Cum trebuie să spunem?
9. Am auzit dimineață la televizor că: ***vor fi averse de ploaie azi,*** este corect?
10. Care este forma corectă:
Am primit dar 10 lei sau
Am primit doar 10 lei?